

Petrică TRUȘCĂ
Andrada Mihaela TRUȘCĂ

DREPT CIVIL. PERSOANELE

Petrică TRUȘCĂ
Andrada Mihaela TRUȘCĂ

DREPT CIVIL. PERSOANELE

Ediția a IV-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2024-

CAPITOLUL I

DESPRE CAPACITATEA SUBIECTELOR DE DREPT CIVIL

Secțiunea I

Considerații generale cu privire la capacitatea juridică

§ 1. Corelația dintre capacitatea juridică și calitatea de subiect de drept

1.1. Calitatea de subiect de drept și noțiunea de capacitate juridică

Capacitatea poate fi exprimată științific, numai dacă pornim de la calitatea de subiect de drept civil. O astfel de abordare a problemei este nu numai necesară, dar și utilă pentru lămurirea rațiunii care stă la baza reglementărilor legale ce stabilesc statutul juridic al persoanelor, ca subiecte de drept civil.

După cum se cunoaște, dreptul civil – ca ramură a științei juridice – are ca obiect de cercetare raportul juridic civil, cu mențiunea că această cercetare „*nu se poate mărgini la o simplă exegeză de texte, ci are menirea de a examina aceste texte pornind de la izvoarele lor sociale, de a descifra ceea ce este specific influenței active pe care legislația o exercită asupra relațiilor sociale reglementate și de a desprinde, în perspectivă, căile de perfecționare a reglementărilor date*”¹. Cercetarea raportului juridic civil înseamnă în esență, studierea elementelor constitutive ale acestui raport: subiecte, conținut și obiect.

Cercetarea aprofundată a primului element al raportului juridic – subiectele sale – formează obiectul acelei părți a științei dreptului

---

¹ C. Stătescu, *Drept civil. Persoana fizică. Persoana juridică. Drepturile reale*. Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970, p. 5.

civil pe care o putem numi „*Teoria generală a subiectelor de drept civil*”¹. În știința dreptului civil, subiectul de drept nu este definit, dar se menționează care sunt subiectele de drept civil².

Dreptul se adresează oamenilor, reglementând conduita acestora în planul relațiilor sociale. El stabilește pe seama lor un complex de drepturi – precizând condițiile și limitele în care acestea pot fi exercitate – și le impune totodată o multitudine de obligații, a căror executare este asigurată, la nevoie, prin forța de constrângere a statului. Fiecare individ se manifestă astfel, în contextul vieții sociale, ca titular de drepturi și obligații, generic numit subiect de drept.

Într-o asemenea calitate – pe care legea o recunoaște indivizilor, iar în anumite condiții și grupărilor de persoane fizice organizate – oamenii stabilesc între ei cele mai diverse raporturi sociale; o parte dintre aceste raporturi, intrând sub incidența normelor *juridice*, devin raporturi juridice. Exercițarea drepturilor legal recunoscute și executarea obligațiilor valabil asumate au loc în cadrul unor asemenea raporturi³.

Ca urmare, calitatea de subiect de drept e dublată permanent cu aceea de subiect al raportului juridic. Și totuși, aceste concepte sunt și rămân distincte unul față de altul, fiecare exprimând o anumită stare a celui ce participă la viața juridică: subiectul de drept este, prin specificul său, un participant virtual, în timp ce subiectul raportului juridic este un participant efectiv.

Legislația, jurisprudența și doctrina utilizează frecvent expresia persoană (fizică sau juridică) atunci când se referă la titularul de

---

¹ Desigur, denumirea „*Teoria generală a subiectelor de drept civil*” este convențională; cu același înțeles în literatura de specialitate sunt uzitate frecvent denumirile: Subiectele raporturilor juridice civile, „*Persoanele*”, „*Persoană fizică*” (ex. E. Lupan, D.A. Popescu, *Persoană fizică*, Ed. Lumina Lex, București, 1993) și „*Persoană juridică*” (ex.: E. Lupan, D.A. Popescu, A. Marga, *Drept civil Persoană juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 1994).

² În acest sens, C. Stătescu arată că: „*Subiectele raportului juridic civil sunt persoanele fizice și juridice între care se stabilesc drepturi și obligații*” (*Drept civil*, 1970, p. 5) și „*Subiectele de drept civil se împart în două categorii: persoanele fizice și persoanele juridice*” (*idem* p. 11).

³ M.N. Costin, *Marile instituții ale dreptului civil român*, vol. II, *Persoană fizică și persoană juridică*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1984, p. 7.

drepturi și obligații. Etimologic, această expresie derivă din latinescul „*persona*” prin care se desemna masca purtată pe scenele teatrului antic. Desigur, această terminologie nu a fost preluată aidoma în limbajul juridic. În domeniul dreptului, expresia *persona* a primit o accepțiune cu totul diferită: a devenit sinonim cu acela de subiect de drept, desemnându-l la modul general pe titularul de drepturi și obligații – individ, asociat unic sau grupare umană organizată – care, în această calitate, poate participa la diverse raporturi juridice. Așa cum s-a afirmat în literatura de specialitate¹, rațiunea preluării acestei sintagme în terminologia juridică rezidă în dorința de a se exprima ideea participării omului – metaforic vorbind, – ca actor, la viața social-juridică.

Sintagma persoană fizică s-a consacrat în știința dreptului și în legislație primind o accepțiune mai restrânsă decât cea sugerată de conținutul ei semantic, care vizează ființa bio-psiho-socială, adică omul considerat în întreaga sa complexitate, așa cum îl abordează antropologia filozofică. Dreptul a reținut-o atribuindu-i o semnificație proprie lui. În acest domeniu, omul este privit doar ca participant la relațiile sociale cu valoare juridică. Participarea omului la asemenea relații sociale, cum sunt cele din domeniul *juridic* nu este, nici întâmplătoare și nici ocazională, ci are un caracter necesar și se înfăptuiește continuu, fiind o modalitate de manifestare a esenței umane însăși².

Tot astfel s-a consacrat în limbajul juridic și expresia *persoană juridică*, prin care se desemnează orice formă de organizare care, întrunind condițiile cerute de lege, este titulară de drepturi și obligații civile. Ne aflăm aici în prezența unui artificiu lingvistic creat pentru a da expresie unui artificiu juridic, în virtutea căruia un asociat unic sau o grupare de persoane fizice având o organizare de sine stătătoare, un patrimoniu propriu și urmărind un scop bine determinat se înfățișează ca un tot unitar, adică subiect distinct de drept.

Raporturile juridice se stabilesc și își consumă existența în mod necesar cu participarea oamenilor, fie ca indivizi, fie organizați, în virtutea calității lor de subiecți de drept, recunoscută de lege. Numai

---

¹ C. Stătescu, *Drept civil*, 1970, p. 12.

² M.N. Costin, *op. cit.*, 1984, p. 8.